Riktlinjer för Täby kommuns arbete med krisberedskap

Beslutat av: Kommunstyrelsen
[Beslutat datum]
Diarienr. KS 2023/192-19

Innehåll

Bakgrund och inledning 3
Om riktlinjer för arbetet med krisberedskap 3
Koppling till kommunens inriktningsmål 3
Grundläggande principer 4
Geografiskt områdesansvar 4

Styrning av arbetet 5
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen 5
Lokal nivå – nämnder, bolag och kommunalförbund 5
Planering avseende krisberedskap 5

Organisation för krishantering 7
Krisledningsnämnd 7
Central krisledning 7

Övergripande processer 8
Process för risk- och sårbarhetsanalys 8

Inriktning för krisberedskap under mandatperioden 9
Kommunens leverantörsbehov 9
Kontinuitetsplanering 9
Kriskommunikation 9
Utbildning och övning 10

Bakgrund och inledning

I enlighet med den överenskommelse om kommunernas krisberedskap som slutits mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) för åren 2019-2022, förlängt 2023, ska alla kommuner ha ett styrdokument för arbetet med krisberedskap. *Riktlinjer för Täby kommuns arbete med krisberedskap* utgör detta styrdokument.

Styrdokumentet ska antas inom det första året av den aktuella mandatperioden och gälla mandatperioden ut. Riktlinjer för Täby kommuns arbete med krisberedskap kommer därför gälla som längst till och med den 31 december 2026.

Om riktlinjer för arbetet med krisberedskap

Denna kommunövergripande riktlinje utgör ramen för Täby kommuns arbete med krisberedskap. Syftet med riktlinjerna är att stärka kommunens samlade trygghets- och säkerhetsarbete samt att klargöra roller och ansvarsförhållanden.

Riktlinjerna ger en översikt över det ansvar olika delar av Täby kommun med dess nämnder och bolag förväntas leva upp till. Riktlinjerna vänder sig även till ett antal kommunalförbund[1] som innehar ett särskilt ansvar inom krisberedskapsarbetet. Som stöd för det praktiska arbetet tillkommer kompletterande rutiner.

Koppling till kommunens inriktningsmål

Täby kommuns samlade trygghets- och säkerhetsarbete ska leda mot kommunfullmäktiges mål om en attraktiv och trygg kommun att leva och verka i. Täbyborna ska kunna ta del av sin kommunala service såväl i händelse av fredstida kriser som vid höjd beredskap och krig.

Det som ska skyddas tar sin utgångspunkt i samhällets skyddsvärden[2]:

- Individens trygghet och säkerhet
- Kommunens funktionalitet
- Miljö och egendom
- Grundläggande värden

[1] Däribland Storstockholms brandförsvar, Norrvatten och Käppalaförbundet
[2] Värden formulerade av regering och riksdag som ska skyddas i arbetet med samhällsskydd och beredskap.

Grundläggande principer

För kommunens övergripande hantering och styrning av samhällsstörningar gäller tre grundläggande principer med anledning av här aktuell lagstiftning[3]:

Ansvarsprincipen – Den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden gör det också under en krissituation.

Närhetsprincipen – En kris ska hanteras där den inträffar och av de aktörer som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen – Under en kris ska verksamheten så långt det är möjligt fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden.

Geografiskt områdesansvar

Utöver de grundläggande principerna har kommunen ett ansvar för att samordningen fungerar mellan de aktörer som är inblandade i krisberedskapen på lokal nivå, enligt det geografiska områdesansvaret. Täby kommun ska även verka för att de åtgärder som vidtas av olika aktörer och den information som delges allmänheten under sådana förhållanden samordnas.[4]

Styrning av arbetet

Täby kommuns arbete med krisberedskap ska bedrivas systematiskt och integrerat inom ramen för kommunens ordinarie verksamhetsplanering. Arbetet ska bedrivas på såväl central som lokal nivå. Den centrala nivån utgörs av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen och den lokala nivån utgörs av nämnder, bolag och kommunalförbund.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Den centrala nivån, kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, ska inrikta, samordna, stödja, följa upp och utveckla kommunens samlade trygghets- och säkerhetsarbete. Detta utifrån kunskap om de mest framträdande behoven på övergripande nivå.

[3] Lag om kommuner och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544)
[4] LEH (2006:544) 2 kap 7 §

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för trygghets- och säkerhetsfrågor i kommunen, och har ett särskilt ansvar för analys, beredskap och förberedelser för extraordinära händelser. Kommunstyrelsen ansvarar även för att vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap.[5]

Lokal nivå – nämnder, bolag och kommunalförbund

Den lokala nivån, nämnder, bolag och kommunalförbund ska ta ett långtgående ansvar för arbetet med krisberedskap inom de egna verksamhetsområdena.

Nämnder, bolag och kommunalförbund ska säkerställa att arbetet kan bedrivas på ett fullgott sätt i enlighet med gällande lagstiftning och gällande styrdokument samt att det finns kompetenser och resurser tillgängliga i den utsträckning som krävs.

Planering avseende krisberedskap

Kommunens arbete med krisberedskap styrs av ett antal dokument, se tabell 1. Dessa dokument ska utformas för att möta de krav och förväntningar som återfinns i lagstiftning och överenskommelser mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt Sveriges kommuner och regioner (SKR), med Täby kommuns förutsättningar i fokus. [6]

Tabell 1: Översikt över dokument som kommunen ska anta och i vissa fall rapportera till Länsstyrelsen.

Dokumentnamn	Beslutsinstans	Beslutas senast	Uppfyller legalt krav
Riktlinjer för Täby kommuns arbete med krisberedskap	Kommunfullmäktige	Senast 31 dec under den nya mandatperiodens första år	Styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap
Täby kommuns reglemente för krisledningsnämnd	Kommunfullmäktige	Senast 31 dec under den nya mandatperiodens första år	Reglemente för krisledningsnämnd
Täby kommuns risk-och-sårbarhetsanalys	Kommunstyrelsen	Senast 31 okt under första mandatperiodens första år	Risk- och sårbarhetsanalys
Täby kommuns krisledningsplan	Kommundirektör	Senast 31 dec under den nya mandatperiodens första år	Plan för hantering av extraordinära händelser

[5] Täby kommuns reglemente för kommunstyrelsen
[6] Kommunernas uppgifter och ersättning för arbete med krisberedskap regleras i en överenskommelse mellan SKR och MSB: *Överenskommelse om krisberedskap 2019-2022, förlängd och justerad för kommunernas krisberedskap 2023*

Täby kommuns utbildnings- och övningsplan	Kommundirektör	Senast 31 dec under den nya mandatperiodens första år	Utbildnings- och övningsplan

Organisation för krishantering

Kommunens förmåga att förutse, förebygga och motstå samhällsstörningar ska vara stark. När en samhällsstörning ändå inträffar ska kommunen vidta rätt åtgärder i tillräcklig utsträckning för att minimera dess konsekvenser, upprätthålla samhällsviktig verksamhet samt säkerställa en snar återgång till normalläge.

Om den ordinarie verksamheten inte kan hantera en händelse med egna resurser eller befogenheter så kan särskild organisering för krisledning aktiveras. Organisering av krisledning återfinns på politisk nivå (krisledningsnämnd) samt tjänstemannanivå (central krisledning).

Krisledningsnämnd

Täby kommuns krisledningsnämnd fullgör kommunens uppgifter under extraordinära händelser i fredstid, i enlighet med gällande lagstiftning.[7] Det är ordföranden i krisledningsnämnden som bedömer när en extraordinär händelse ska medföra att nämnden aktiveras. Krisledningsnämndens arbete regleras i särskilt reglemente.[8]

Central krisledning

Situationer som kräver skyndsamma åtgärder samt kommunövergripande prioritering av resurser och inriktning samordnas av kommunens centrala krisledning. Den centrala krisledningen aktiveras och leds av kommundirektören och har kommunens samlade resurser till förfogande för att hantera situationen. Som stöd för det praktiska arbetet återfinns kompletterande rutiner.[9]

[7] LEH (2006:544) 2 kap 2 §
[8] Täby kommuns reglemente för krisledningsnämnden
[9] Täby kommuns krisledningsplan

Övergripande processer

En förutsättning för kommunens motståndskraft och förmåga att tillhandahålla sin grundläggande kommunala service är dels kunskap om vilka verksamheter som är samhällsviktiga, dels kunskap om befintliga risker, kritiska beroenden och sårbarheter. Denna kunskap är framförallt ett resultat av det beslutsunderlag som produceras genom kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalyser.

Process för risk- och sårbarhetsanalys

Täby kommun ska med viss regelbundenhet arbeta fram risk- och sårbarhetsanalyser ur två olika perspektiv; en kommunövergripande analys samt separata för berörda nämnder och bolag. I arbetet ingår lagstadgad uppdatering av den kommunövergripande analysen vart fjärde år.[10]

Däremellan bör kommunen bedriva ett kontinuerligt systematiskt arbete för att identifiera tillkommande risker, sårbarheter samt behov av nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen ansvarar för den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen och utgör ett stöd för nämnderna i genomförandet av verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyser. Nämnder och bolag ansvarar för att kontinuerligt under mandatperioden bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalys inom ramen för det egna verksamhetsansvaret, och ska därtill även delta aktivt i arbetet med den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen.

Metodiken i risk- och sårbarhetsprocessen skall uppfylla de krav som ställs på innehåll och rapportering i de regelverk som styr kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser.[11]

[10] LEH (2006:544) 2 kap 1 §
[11] MSBFS 2015:5 Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser

Inriktning för krisberedskap under mandatperioden

Täby kommuns övergripande inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden är att reducera och åtgärda de brister som har identifierats i kommunens aggregerade risk- och sårbarhetsanalys, som bygger på de verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyserna från berörda nämnder.

Kommunen avser att under mandatperioden fokusera på följande delområden:

Kommunens leverantörsbehov

I Täby kommun finns många privata utförare som står för en stor del av den samhällsviktiga verksamheten. För att säkerställa att kommunens samhällsviktiga verksamhet kan leverera tjänster och varor även under en samhällsstörning ska upphandlande nämnd i sin kravställning säkerställa motsvarande nivå av motståndskraft som om verksamheten bedrivits i egen regi. Därutöver ska en genomsyn av kommunens befintliga avtal med privata utförare genomföras i syfte att öka kraven på robusthet.

Kontinuitetsplanering

För att de samhällsviktiga verksamheterna ska vara motståndskraftiga behöver nämnder och bolag bedriva ett aktivt arbete med kontinuitetsplanering. Kontinuitetsplaneringen genomförs för att säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan bedrivas vid omfattande samhällsstörningar och bortfall av särskilt kritiska beroenden, däribland personal, elförsörjning, dricksvatten, livsmedel samt it.

Kriskommunikation

Kriskommunikation ingår alltid som en integrerad del i kommunens krishanteringsarbete, på såväl lokal som central nivå. Syftet med kriskommunikationen är att begränsa negativa konsekvenser och bidra till att upprätthålla eller stärka förtroendet för kommunen som samhällsaktör. Snabb, öppen och korrekt kriskommunikation är avgörande vid samhällsstörningar. Därutöver ska kommunen fortsätta uppmärksamma och understryka vikten av en god hemberedskap.

Utbildning och övning

Utbildning och kompetenshöjande insatser är viktiga delar i utvecklingen av kommunens krisberedskapsarbete. Nämnder ska regelbundet höja den egna förmågan genom utbildningar och övningar och följa en centralt fastställd utbildnings- och övningsplan. Kommunstyrelsen ansvarar för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid. Som stöd för det praktiska arbetet återfinns kompletterande rutiner.[12]

[12] Täby kommuns utbildnings- och övningsplan